

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO Nr. I-301 1, 2, 5, 7, 9, 11, 13, 18, 20, 23, 25, 27, 29, 30,
31 IR 32 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 32¹ STRAIPSNIU IR
ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2014 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Šis Įstatymas nustato su saugomų teritorijų sistema susijusius visuomeninius santykius, apibūdina saugomų teritorijų steigimo, nustatymo, apsaugos, tvarkymo ir kontrolės teisinius pagrindus, reglamentuoja veiklą jose, taip pat nustato tarptautinės svarbos teritorijų, įskaitant Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“, bei gamtinio karkaso kūrimo ir veiklos juose reglamentavimo teisinius pagrindus.“

2 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Natūralios buveinės apsaugos būklė – apsaugos kokybę rodanti natūralią buveinę ir jos būdingas rūšis veikiančių poveikių visuma, galinti turėti ilgalaikę įtaką buveinės natūraliam paplitimui, struktūrai, funkcijoms ir jos būdingų rūšių išlikimui europinėje teritorijoje valstybių narių, kurioms taikoma Europos bendrijos steigimo sutartis arba Lietuvos Respublikos teritorijoje arba šios buveinės natūraliame areale.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 18 dalį ir ją išdėstyti taip:

„18. Genetiniai sklypai – saugomos teritorijos, skirtos genetiniams medynams ir kitų rūšių natūraliems genetiniams ištekliams išlaikyti. Siekiant išsaugoti genetinius medynus, esančius valstybiniuose ar savivaldybių draustiniuose, pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintą sąrašą šie genetiniai sklypai registruojami ir informacija apie juos kaupiama Saugomų teritorijų valstybės kadastrė.“

3. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 26 dalį.

4. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 34 dalį.

5. Pakeisti 2 straipsnio 37 dalį ir ją išdėstyti taip:

„37. Saugomų teritorijų nuostatai – teisės aktai, nustatantys atskirų saugomų teritorijų ar jų tipų bendrus apsaugos ir tvarkymo ypatumus, valdymo bei apsaugos ir tvarkymo organizavimo principus.“

5. Pakeisti 2 straipsnio 44 dalį ir ją išdėstyti taip:

„44. Valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai – saugomų teritorijų direktijų valstybės tarnautojai, atliekantys viešojo administravimo funkcijas ir pagal įstatymus turintys įgaliojimus duoti nepavaldiems asmenims teisės aktų nustatytus privalomus vykdyti nurodymus. Valstybinių saugomų teritorijų pareigūnų pareigybių sąrašą tvirtina Vyriausybės įgaliotos institucijos, atsakingos už gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių) apsaugą.“

7. Papildyti 2 straipsnį 51 dalimi:

„51. Buvusi sodyba – vieta žemės sklypo dalyje, kurioje yra išlikusių buvusių statinių, pamatų liekanų, įrodančių čia buvus gyvenamąjį namą su pagalbinio ūkio, kitos paskirties statiniais, arba kuri yra pažymėta dokumentuose iš valstybės archyvų, įskaitant kartografinę medžiagą, ar kurios buvimo faktas ir vieta patvirtinta teismo sprendimu.“

8. Papildyti 2 straipsnį 52 dalimi:

„52. Gamtos vertybės – atskiri gamtos objektai ar jų teritoriniai kompleksai, turintys mokslinę, ekologinę, kultūrinę, pažinimo ir kitokią vertę, svarbūs kraštovaizdžio ir biologinei įvairovei išsaugoti bei pažinti. Gamtos vertybėmis taip pat laikomi su konkrečia teritorija siejami joje nuolat ar periodiškai pasireiškiantys gyvūnų rūšių migracijos, karsto, kiti gyvosios ar negyvosios gamtos reiškiniai ir procesai, formuojantys teritorijos išskirtinę vertę. Saugomų teritorijų gamtos vertybės nurodomos saugomų teritorijų steigimo ir (arba) planavimo dokumentuose ir Saugomų teritorijų valstybės kadastre.“

9. Papildyti 2 straipsnį 53 dalimi:

„53. Saugomų teritorijų direkcijos – valstybinių gamtinių ir kultūrinių rezervatų, nacionalinių ir regioninių parkų, biosferos rezervatų direkcijos – biudžetinės įstaigos, įsteigtos apsaugos ir tvarkymo priemonėms įgyvendinti, stebėsenai vykdyti valstybiniuose rezervatuose, valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose, taip pat pagal kompetenciją joms priskirtuose valstybiniuose draustiniuose, gamtos paveldo objektuose, biosferos poligonuose, atkuriamuosiuose ir genetiniuose sklypuose, taip pat „Natura 2000“ tinklo teritorijose.“

10. Papildyti 2 straipsnį 54 dalimi:

„54. Sodyba – vieno arba dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatas (namas) su jo priklausiniais, pagalbinio ūkio pastatais, kitais sodybos statiniais ir su šių statinių, sodybos želdinių, sodo, daržo, aikštelių užimama žeme.“

11. Papildyti 2 straipsnį 55 dalimi:

„55. Vizualinė tarša – objektų (kompleksų) ar veiklos sukeltas ilgalaikis neigiamas regimasis poveikis, mažinantis kraštovaizdžio kokybę.“

12. Papildyti 2 straipsnį 56 dalimi:

„56. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos vartojamos Aplinkos apsaugos, Laukinės gyvūnijos, Laukinės augalijos, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, Žemės, Miškų, Statybos, Teritorijų planavimo, Vandens, Želdynų, Žemės gelmių, Ūkininko ūkio, Atsinaujinančių išteklių energetikos ir kituose įstatymuose.“

3 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„5 straipsnis. Veiklos saugomose teritorijose reglamentavimo dokumentai

1. Veiklą saugomose teritorijose reglamentuoja:

1) šis Įstatymas, Aplinkos apsaugos, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių, Laukinės gyvūnijos, Laukinės augalijos, Miškų, Teritorijų planavimo, Statybos bei kiti įstatymai;

2) saugomų teritorijų nuostatai;

3) saugomų teritorijų planavimo dokumentai;

4) saugomų teritorijų tipiniai apsaugos reglamentai;

5) apsaugos sutartys, kurios Vyriausybės nustatyta tvarka ir atvejais sudaromos su žemės savininkais ir valdytojais ir įregistruojamos Nekilnojamojo turto registre, kai su žemės savininkais ir valdytojais individualiai susitariama dėl kraštovaizdžio, gamtos vertybių papildomų apsaugos ir naudojimo priemonių nustatymo arba tvarkymo priemonių įgyvendinimo jų valdomoje žemėje.

2. Šio straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytos apsaugos sutartys pagal Vyriausybės nustatytą tvarką gali būti sudaromos ir su žemės, nepatenkančios į saugomas teritorijas, savininkais ir valdytojais bent vienu iš šių atvejų:

1) siekiant garantuoti reikiamą Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių tipų, augalų ir gyvūnų rūšių apsaugą Europos bendrijos svarbos teritorijoje arba vietovėje, atitinkančioje paukščių apsaugai svarbios teritorijos atrankos kriterijus, ar jų dalyse, kurios nepatenka į saugomas teritorijas, arba siekiant atkurti Europos bendrijos svarbos natūralias buveines, augalų ir gyvūnų rūšių buveines;

2) nustatant Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių tipų, augalų ir gyvūnų rūšių ekologinius reikalavimus atitinkančias apsaugos priemones buveinių apsaugai svarbiose teritorijose.“

4 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 7 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gamtinių rezervatų apsaugos ir tvarkymo ypatumus nustato šis Įstatymas, Vyriausybės patvirtinti gamtinių rezervatų nuostatai (valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose esančių rezervatų – valstybinių parkų ir biosferos rezervatų nuostatai), kiti šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodyti veiklos saugomose teritorijose reglamentavimo dokumentai. Gamtiniuose rezervatuose leidžiama tik ši veikla:

- 1) natūralių gamtinių procesų eigos tyrimai ir stebėjimai;
- 2) priešgaisrinių priemonių vykdymas;
- 3) epizootijų atvejais sanitarinių priemonių vykdymas;
- 4) statinių, kurių reikia rezervato steigimo ir veiklos tikslams įgyvendinti, statyba;
- 5) pažeisto gamtinio kraštovaizdžio, ekosistemų bei objektų, natūralių buveinių, atkūrimas ir palaikymas, invazinių rūšių naikinimas;
- 6) kitų priemonių, atitinkančių rezervato steigimo tikslus, įgyvendinimas.“

2. Pakeisti 7 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Vietos gyventojų uogavimo ir grybavimo gamtiniuose rezervatuose tvarką nustato gamtinių rezervatų nuostatai (valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose esančių rezervatų – valstybinių parkų ir biosferos rezervatų nuostatai).“

5 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 9 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„9 straipsnis. Veiklos draustiniuose reglamentavimas

1. Draustinių apsaugą ir tvarkymą nustato šis Įstatymas, Vyriausybės patvirtinti draustinių nuostatai, kiti šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodyti dokumentai. Draustiniuose neleidžiama veikla, galinti pakenkti (sunaikinti, sužaloti) kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms.

2. Siekiant išsaugoti kraštovaizdį, gamtos ir nekilnojamasias kultūros vertybes, gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose draudžiama:

- 1) naikinti ar žaloti reljefo formas;
- 2) pradėti durpių kasybą ir kitų naudingųjų iškasenų naudojimą (gavybą), įskaitant bandomąją gavybą;
- 3) statyti naujus ūkinės veiklos objektus su įrenginiais, kuriems reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai arba taršos leidimai (išskyrus sodybų ar buvusių sodybų pertvarkymą į kaimo turizmo sodybas, kurios taršos leidimus turėti privalo tik dėl to, kad per parą į aplinką išleis daugiau kaip 5 kub. metrų buities nuotekų), aerodromus, oro uostų infrastruktūros statinius ir įrenginius, vėjo elektrines (išskyrus šio straipsnio 5 dalies 2 punkte numatytais atvejais), įrengti sąvartynus, statyti vizualinę taršą sukeliančius statinius;
- 4) tiesti naujus antžeminius tranzitinius inžinerinius tinklus, išskyrus įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus arba tiesiamus esamų kelių trasose ir kitus tos pačios rūšies inžinerinių tinklų trasose;
- 5) rinkti, perkelti į kitą vietą už sklypo ribų, sproginti, pjaustyti ar kitaip naikinti didesnius kaip 0,5 kubinio metro natūraliai juose esančius akmenis, riedulynuose (akmenynuose) – visus akmenis, taip pat upėse ir ežeruose rinkti natūralius akmenis, juos pašalinti ar perkelti į kitą vietą, išskyrus atvejus, kai akmenų vandens telkiniuose perkėlimas būtinas vykdant leistinus šiame straipsnyje numatytus darbus;
- 6) tvenkti ir reguliuoti upes, keisti, gilinti jų vagas, keisti upių ir ežerų krantų liniją, natūralų upių nuotėkį ir natūralų ežerų vandens lygį, išskyrus atvejus, kai reikia užtikrinti gerą vandens telkinio ekologinę būklę, renatūralizuoti ištiesintų upių vagas, atkurti natūralų hidrologinį režimą, įgyvendinti saugomų rūšių ir buveinių apsaugos priemones, užtikrinti nepakitusią valstybės sienos linijos padėtį;
- 7) įrengti naujus su draustinio paskirtimi nesusijusius vandens telkinius potvynių užliejamose teritorijose, o potvynių neužliejamose teritorijose viename žemės sklype įrengti vieną

ar kelis dirbtinius vandens telkinius, nesusijusius su draustinio kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimu, kurių bendras plotas daugiau kaip 0,1 ha;

8) sausinti naujus nemelioruotus žemės plotus, keisti pelkes, kitas šlapynes, smėlynus į kitas žemės naudmenas, rekultivuoti eksploatuotus durpynus į kitas, nei pelkė, žemės naudmenas, natūralias pievas suarti, persėti, kalkinti, apsodinti mišku, plantaciniais ar kitais želdiniais arba kitaip jas keisti;

9) sodinti želdinius, užstojančius istorinę, kultūrinę bei estetinę vertę turinčias panoramas;

10) auginti ir dauginti genetiškai modifikuotus organizmus, augalus ir jų sėklas;

11) naudoti saugomų rūšių individus neturint teisės aktais nustatyto leidimo ar juos tyčia naikinti arba trikdyti tokiomis formomis, kurios gali sutrukdyti užtikrinti saugomų rūšių palankią apsaugos būklę, neturint teisės aktais nustatyto leidimo draustinyje introdukuoti arba į jį perkelti čia natūraliai negyvenusias rūšis;

12) įrengti saulės šviesos energijos elektrines, išorinę reklamą, važiuoti ne keliais savaeigėmis motorinėmis transporto priemonėmis, statyti kilnojamus vagonėlius, konteinerius ir tiesioginei paskirčiai nenaudojamas transporto priemonės ir naudoti juos apgyvendinimui, maitinimui, daiktų saugojimui ar prekybai, įrengti laukinių žvėrių aptvarus ir kitus stacionarius medžioklės įrenginius, išskyrus gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatuose nustatytus atvejus.

3. Statybų gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose reglamentavimas:

1) leidžiama statyti naujus statinius, susijusius su draustinio steigimo tikslais, ir kitus statinius, būtinus vykdant veiklą, kuriai numatytos išimties pagal šio straipsnio 2 dalies nuostatas;

2) leidžiama remontuoti, rekonstruoti esamus statinius, statyti naujus statinius tvarkymo planuose ir (ar) savivaldybių ar jų dalių bendruosiuose planuose numatytose vietose;

3) leidžiama statyti naujus sodybos pastatus ir inžinerinius statinius sodybose. Sodybos pastatai ir jos inžineriniai statiniai, taip pat buvusios sodybos atkuriami pastatai ir jos inžineriniai statiniai išdėstomi viename iki 2 hektarų žemės sklype arba didesnio sklypo dalyje, nesuformuotoje atskiru sklypu ir apimančioje iki 2 hektarų, išskyrus atkuriamos istorinės dvaro sodybos atveju, kurios statiniai buvo išdėstyti didesniame nei 2 ha plote. Jeigu atliekant kadastrinius matavimus vienos sodybos pastatų ir inžinerinių statinių užimama žemė priskiriama keliems gretimoms žemės sklypams dėl to, kad sodybą padalija viešasis kelias ar upė, laikoma, kad sodyba yra išsidėsčiusi keliuose žemės sklypuose (žemės valdoje), ir šiame straipsnyje nustatyta pastatų ir statinių statybos sodybose teisė juose taikoma tol, kol šie žemės sklypai ir juose esantys statiniai priklauso tam pačiam žemės savininkui (bendrasavininkams);

4) leidžiama atkurti kultūros paveldo objektus pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą;

5) leidžiama atkurti (atstatyti) identiškus buvusių sodybų pastatus – gyvenamąjį namą ir priklausinius pirminėse jų stovėjimo vietose pagal išlikusius archyvinis dokumentus: pastatų projektus (brėžinius), apmatavimus, kitus dokumentus, pagal kuriuos atkuriamas buvęs pastatų vaizdas (jų fasadai, medžiagos, konstrukcijos). Atkuriant (atstatant) identiškus pastatus, jų statybos vietai netaikomi šio Įstatymo 20 straipsnyje ir kituose teisės aktuose nustatyti pastatų statybos atstumo nuo vandens telkinio kranto apribojimai ir šios dalies 7 punkte nustatyti statybos šlaituose apribojimai;

6) leidžiama naujus sodybos pastatus statyti buvusios sodybos vietoje, kai statytojas nepageidauja atkurti (atstatyti) identiškus buvusių sodybų pastatus pagal šios dalies 5 punkte nurodytas sąlygas arba kai nėra išlikusių tam reikalingų archyvinis dokumentų. Pastatų statybai tokiu atveju gali būti parinkta kita, nei buvusi, pastatų vieta, tačiau pastatai turi būti išdėstomi ne didesniame kaip 2 ha plote taikant šio Įstatymo 20 straipsnyje bei kituose teisės aktuose nustatytus pastatų statybos atstumo nuo vandens telkinio kranto ir šios dalies 7 punkte nustatytus statybos šlaituose apribojimus, kitus aplinkosauginius reikalavimus. Kai buvusios sodybos vietoje nėra galimybės sodybos pastatus statyti pirminėse jų stovėjimo vietose dėl to, kad jos yra užlietos vandeniui (dėl natūralaus upės ar ežero kranto linijos pasikeitimo ar dėl vandens telkinio patvenkimo), dėl reljefo formų pasikeitimo, nutiestų kelių, statybos vieta sodybos pastatams parenkama kitoje vietoje, bet ne arčiau nei 25 metrai nuo vandens telkinio kranto ar nuo šios dalies

7 punkte nurodyto šlaito briaunos. Asmeninio naudojimo pirties statybai prie vandens telkinio taikomos šio Įstatymo 20 straipsnio 6 dalies nuostatos;

7) draudžiama statyti naujus pastatus statesniuose nei 15 laipsnių natūraliuose šlaituose, taip pat arčiau kaip 50 metrų nuo šių šlaitų viršutinės bei apatinės briaunos, išskyrus atvejus, nurodytus šios dalies 4 ir 5 punktuose arba kai naujų pastatų statybos vieta yra įsiterpusi tarp sodybų, kurių pastatai arčiau nurodytų atstumų yra pastatyti iki 1993 m. lapkričio 24 d. Statesniuose nei 15 laipsnių natūraliuose šlaituose, taip pat arčiau kaip 50 metrų nuo šių šlaitų viršutinės bei apatinės briaunos draudžiama didinti esamų pastatų tūrius, išskyrus atvejus, kai pastatai rekonstruojami taikant etnografiniam regionui būdingus tūrius, formas, įrengiant šlaitinius stogus, kai statomi nauji sodybos priklausiniai, sukuriant būdingą sodybos planinę struktūrą, arba kai tvarkymo plane numatyta galimybė padidinti pastatų tūrius;

8) sodybų pastatai statomi laikantis etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijų;

9) leidžiama statyti naujus statinius ir įrenginius, rekonstruoti esamus statinius, siekiant užtikrinti valstybės sienos apsaugą.

4. Kultūriniuose draustiniuose draudžiama:

1) naikinti ar žaloti kultūros paveldo kompleksus ir objektus (vertybes), naikinti jų autentiškumą;

2) iš esmės pakeisti kultūros paveldo objektų aplinką, mažinant kultūros paveldo objektų vertę.

5. Šioje dalyje nurodytą veiklą vykdyti draustinyje leidžiama, jeigu, atlikus vertinimą pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatytą tvarką arba pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytą tvarką (kai veiklos poveikio aplinkai vertinimas neatliekamas pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalį), yra priimtas sprendimas, kad planuojama veikla nepakenks draustinio kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms. Visais atvejais sprendimas turi būti priimtas gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių tyrimo ir planuojamos įgyvendinti veiklos techninių, technologinių, vietos ir kitų sprendinių analizės pagrindu. Veikla, dėl kurios leistinumo draustinyje sprendžiama atlikus vertinimą, yra:

1) tiesioginiai geologiniai tyrimai vykdant naudingųjų iškasenų paiešką ir žvalgybą;

2) vienos ne aukštesnės kaip 25 m (matuojant iki aukščiausio elektrinės konstrukcijų taško) vėjo elektrinės sodyboje ar prie esamų ūkinių pastatų statyba;

3) upių ir ežerų krantų, natūralaus upių nuotėkio ar natūralaus ežerų vandens lygio keitimas įgyvendinant stichinių nelaimių prevencines priemones, atkuriant ar tvarkant nekilnojamojo kultūros paveldo objektą, gerinant laivybos vidaus vandens keliuose sąlygas;

4) miško plotų, nenumatytų savivaldybių teritorijų miškų išdėstymo žemėtvarkos schemose, ir didesnių kaip 1 ha sodų ar plantacinių želdinių įveisimas.

6. Draustiniuose skatinama veikla, išsauganti, palaikanti ir išryškinanti kraštovaizdį, gamtos ir nekilnojamasias kultūros vertybes, atkurianti tradicinius gamtinės ar kultūrinės aplinkos elementus, taip pat tradiciniai verslai, pažintinis turizmas, invazinių rūšių gausos reguliavimas, saugomų rūšių apsaugos priemonių įgyvendinimas.

7. Valstybiniais ir savivaldybių draustiniams, taip pat valstybiniuose parkuose ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijose esantiems draustiniams taikomas šiame straipsnyje nustatytas veiklos reglamentavimas. Atsižvelgiant į draustinių kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių ypatumus, draustinių nuostatai (valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose esančių draustinių atveju – valstybinių parkų ir biosferos rezervatų nuostatai), gali detalizuoti šio straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus, o tvarkymo planai (valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose esančių draustinių atveju – valstybinių parkų ir biosferos rezervatų planavimo schemos) – 3 dalyje nustatytus reikalavimus.“

6 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnio 3 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) statyti statinius, nesusijusius su paveldo objektų tvarkymu ir pritaikymu naudoti.“

7 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„13 straipsnis. Veiklos valstybiniuose parkuose reglamentavimas

1. Valstybinių parkų apsaugos ir tvarkymo ypatumus nustato šis Įstatymas, Vyriausybės patvirtinti nacionalinių ir regioninių parkų nuostatai, kiti šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodyti veiklą saugomose teritorijose reglamentuojantys dokumentai.

2. Valstybiniuose parkuose draudžiama arba ribojama veikla, galinti pakenkti jų kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms, taip pat gamtiniam rekreaciniam ištekliams. Veikla valstybinių parkų rezervatuose, draustiniuose, paveldo objektų teritorijose reglamentuojama šio įstatymo 7, 9 ir 11 straipsniuose nustatyta tvarka. Valstybinių parkų ekologinės apsaugos, ekosistemų atkūrimo, rekreacinio, gyvenamojo, ūkinio (žemės, miškų ar vandens ūkio) ir kito funkcinio prioriteto zonose draudžiama:

1) įrengti sąvartynus, statyti kitus naujus ūkinės veiklos objektus su įrenginiais, kuriems reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai ar taršos leidimai (išskyrus valstybinio parko planavimo schemeje (ribų ir tvarkymo plane) ar savivaldybės ar jos dalies bendrajame plane numatytus miestų ir miestelių nuotekų valyklas, poilsio paskirties pastatus, kitus visuomeninės paskirties objektus, kurie nurodytus leidimus turėti privalo tik dėl to, kad per parą į aplinką išleis daugiau kaip 5 kub. metrų buitės nuotekų), aerodromus, oro uostų infrastruktūros statinius ir įrenginius, vėjo elektrines;

2) naikinti ir žaloti reljefo formas, hidrografinio tinklo natūralius elementus, istoriškai susiformavusio kultūrinio kraštovaizdžio pobūdžio, urbanistinių ir architektūrinių jo elementų požymius;

3) pradėti durpių kasybą ir kitų naudingųjų iškasenų naudojimą (gavybą), įskaitant bandomąją gavybą, išskyrus atvejus, kai valstybinio parko žemės ūkio funkcinio prioriteto zonoje, suderinus su valstybinio parko direkcija Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka, žemės savininkas ar naudotojas įrengia ne daugiau kaip vieną iki 0,2 ha ploto smėlio ar žvyro mažąjį karjerą, skirtą žemės savininko ar naudotojo žemės sklype esančių naudingųjų iškasenų naudojimui savo ūkio reikmėms;

4) sausinti naujus nemelioruotus žemės plotus, ardyti pelkių augalinę dangą, keisti pelkes ir kitas šlapynes ir smėlynus į kitas žemės naudmenas, rekultivuoti baigtus eksploatuoti durpynus į kitas, nei pelkė, žemės naudmenas, natūralias pievas suarti, persėti, kalkinti, apsodinti mišku, plantaciniais ar kitais želdiniais arba kitaip jas keisti;

5) tvenkti ir reguliuoti upes, keisti, gilinti jų vagas, keisti upių ir ežerų kranto liniją, natūralių upių nuotėkį ir natūralių ežerų vandens lygį, išskyrus atvejus, kai reikia užtikrinti gerą vandens telkinio ekologinę būklę, renatūralizuoti ištiesintų upių vagas, atkurti natūralių hidrologinį režimą, įgyvendinti saugomų rūšių ir buveinių apsaugos priemones, užtikrinti nepakitusių valstybės sienos linijos padėtį;

6) sodinti želdinius, užstojančius istorinę, kultūrinę bei estetinę vertę turinčias panoramas;

7) auginti ir dauginti genetiškai modifikuotus organizmus, augalus ir jų sėklas;

8) naudoti saugomų rūšių individus neturint teisės aktais nustatyto leidimo ar juos tyčia naikinti arba trikdyti tokiomis formomis, kurios gali sutrukdyti užtikrinti saugomų rūšių palankią apsaugos būklę, neturint teisės aktais nustatyto leidimo valstybiniame parke introdukuoti arba į jį perkelti čia natūraliai negyvenusias rūšis;

9) įrengti saulės šviesos energijos elektrines, tiesti antžeminius tranzitinius inžinerinius tinklus, įrengti išorinę reklamą, važiuoti ne keliais ar įrengtomis trasomis savaeigėmis motorinėmis transporto priemonėmis, statyti kilnojamus vagonėlius, konteinerius ir tiesioginei paskirčiai nenaudojamas transporto priemones ir naudoti juos apgyvendinimui, maitinimui, daiktų saugojimui ar prekybai, įrengti laukinių žvėrių aptvarus, medžioklei skirtus nesudėtingus statinius, išskyrus valstybinių parkų nuostatuose nustatytus atvejus.

3. Statybų valstybiniuose parkuose reglamentavimas:

1) leidžiama statyti naujus statinius, susijusius su valstybinio parko steigimo tikslais, ir kitus statinius, būtinus vykdant veiklą, kuriai numatytos išimties pagal šio straipsnio 2 dalies nuostatas;

2) leidžiama statyti naujus ir rekonstruoti esamus sodybos pastatus ir inžinerinius statinius sodybose. Sodybos pastatai ir jos inžineriniai statiniai, taip pat buvusios sodybos atkuriami pastatai ir jos inžineriniai statiniai išdėstomi viename iki 2 hektarų žemės sklype arba didesnio sklypo dalyje, nesuformuotoje atskiru sklypu ir apimančioje iki 2 hektarų, išskyrus atkuriamas istorines dvaro sodybas, kurių statiniai buvo išdėstyti didesniame nei 2 ha plote. Jeigu atliekant kadastrinius matavimus vienos sodybos pastatų ir inžinerinių statinių užimama žemė priskiriama keliems gretimoms žemės sklypams dėl to, kad sodybą padalija viešasis kelias ar upė, laikoma, kad sodyba yra išsidėsčiusi keliuose žemės sklypuose (žemės valdoje), ir šiame straipsnyje nustatyta pastatų ir statinių statybos sodybose teisė juose taikoma tol, kol šie žemės sklypai ir juose esantys statiniai priklauso tam pačiam žemės savininkui (bendrasavininkiams);

3) leidžiama atkurti kultūros paveldo objektus pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą;

4) leidžiama atkurti (atstatyti) identiškus buvusių sodybų pastatus – gyvenamąjį namą ir jo priklausinius pirminėse jų stovėjimo vietose pagal išlikusius archyvinis dokumentus: pastatų projektus (brėžinius), apmatavimus, kitus dokumentus, pagal kuriuos atkuriamas buvęs pastatų vaizdas (jų fasadai, medžiagos, konstrukcijos). Atkuriant pastatus, jų statybos vietai netaikomi šio Įstatymo 20 straipsnyje ir kituose teisės aktuose nustatyti pastatų statybos atstumo nuo vandens telkinio kranto apribojimai ir šios dalies 7 punkte nustatyti statybos šlaituose apribojimai;

5) leidžiama naujus sodybos pastatus statyti buvusios sodybos vietoje, kai statytojas nepageidauja atkurti (atstatyti) identiškus buvusių sodybų pastatus pagal šios dalies 4 punkte nurodytas sąlygas arba kai nėra išlikusių tam reikalingų archyvinių dokumentų. Pastatų statybai tokiu atveju gali būti parinkta kita, nei buvusi, pastatų vieta, tačiau pastatai turi būti išdėstomi ne didesniame kaip 2 ha plote taikant šio Įstatymo 20 straipsnyje bei kituose teisės aktuose nustatytus pastatų statybos atstumo nuo vandens telkinio kranto apribojimus ir šios dalies 7 punkte nustatytus statybos šlaituose apribojimus, kitus aplinkosauginius reikalavimus. Kai buvusios sodybos vietoje nėra galimybės sodybos pastatus statyti pirminėse jų stovėjimo vietose dėl to, kad jos yra užlietos vandeniu (dėl natūralaus upės vagos ar ežero kranto linijos pasikeitimo ar dėl vandens telkinio patvenkimo), dėl reljefo formų pasikeitimo, nutiestų kelių, statybos vieta sodybos pastatams parenkama tolimiausioje vietoje vandens telkinio kranto ar šlaito briaunos atžvilgiu, bet ne arčiau nei 25 metrai nuo vandens telkinio kranto ar nuo šlaito briaunos. Asmeninio naudojimo pirties statybai prie vandens telkinio taikomos šio Įstatymo 20 straipsnio 6 dalies nuostatos;

6) leidžiama remontuoti, rekonstruoti esamus statinius, statyti naujus statinius valstybinio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo planuose) ir (ar) savivaldybės ar jos dalies bendrajame plane numatytose vietose;

7) draudžiama statyti naujus pastatus statesniuose nei 15 laipsnių šlaituose, taip pat arčiau kaip 50 metrų nuo šių šlaitų viršutinės bei apatinės briaunos, išskyrus atvejus, nurodytus šios dalies 3 ir 4 punktuose arba kai naujų pastatų statybos vieta yra įsiterpusi tarp sodybų, namų valdų, kurių pastatai arčiau nurodytų atstumų yra pastatyti iki 1993 m. lapkričio 24 d. Statesniuose nei 15 laipsnių natūraliuose šlaituose, taip pat arčiau kaip 50 metrų nuo šių šlaitų viršutinės bei apatinės briaunos draudžiama didinti esamų pastatų tūrius, išskyrus atvejus, kai pastatai rekonstruojami taikant etnografiniam regionui būdingus tūrius, formas, kai statomi nauji sodybos priklausiniai, sukuriant būdingą sodybos planinę struktūrą, arba kai planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo planuose) numatyta galimybė padidinti pastatų tūrius;

8) sodybų pastatai statomi laikantis etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijų pagal valstybinių parkų planavimo schemose nustatytus reikalavimus ir rekomendacijas;

9) leidžiama statyti naujus statinius ir įrenginius, rekonstruoti esamus statinius, siekiant užtikrinti valstybės sienos apsaugą.

4. Atsižvelgiant į etnografinio regiono architektūros tradicijas, miestelių ir kaimų architektūros, kraštovaizdžio ypatumus, paveldo objektų, kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos poreikius, valstybinio parko nuostatai gali detalizuoti šio straipsnio 2

dalyje nustatytus reikalavimus, o valstybinio parko planavimo schema – 3 dalyje nustatytus reikalavimus nustatant privalomus ir rekomenduojamus sodybų pastatų dydžius, statinių formas, sodybų statinių išorės apdailos medžiagas, sodybos pastatais leidžiamą užstatyti sklypo plotą, kitus etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo sprendinius.

5. Šioje dalyje nurodytą veiklą vykdyti valstybinio parko ekologinės apsaugos, rekreacinio, gyvenamojo, ūkinio (žemės, miškų ar vandens ūkio) ar kito funkcinio prioriteto zonoje leidžiama, jeigu, atlikus vertinimą pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatytą tvarką arba pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytą tvarką (kai veiklos vertinimas neatliekamas pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalį), yra priimtas sprendimas, kad planuojama veikla nepakenks valstybinio parko kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms. Visais atvejais sprendimas turi būti priimtas gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių tyrimo ir planuojamos įgyvendinti veiklos techninių, technologinių, vietos ir kitų sprendinių analizės pagrindu. Veikla, dėl kurios leistinumo sprendžiama atlikus vertinimą, yra:

- 1) tiesioginiai geologiniai tyrimai vykdant naudingųjų iškasenų paiešką ir žvalgybą;
- 2) vienos, ne aukštesnės kaip 25 m (matuojant iki aukščiausio elektrinės konstrukcijų taško), vėjo elektrinės sodyboje ar prie esamų ūkinių pastatų statyba;
- 3) upių ir ežerų krantų, natūralaus upių nuotėkio ar natūralaus ežerų vandens lygio keitimas įgyvendinant stichinių nelaimių prevencines priemones, atkuriant ar tvarkant nekilnojamojo kultūros paveldo objektą, gerinant laivybos vidaus vandens keliuose sąlygas;
- 4) miško plotų, nenumatytų savivaldybių teritorijų miškų išdėstymo žemėtvarkos schemose, ir didesnių kaip 1 ha sodų ar plantacinių želdinių įveisimas.

6. Valstybiniuose parkuose skatinama veikla, išsauganti ir išryškinanti kraštovaizdį, gamtos ir nekilnojamasias kultūros vertybes bei atkurianti tradicinius gamtinės ar kultūrinės aplinkos elementus, taip pat tradiciniai verslai ir pažintinis turizmas, pagal planavimo schemų (ribų ir tvarkymo planų) sprendinius teritorijos pritaikomos rekreacijai ir lankymui atsižvelgiant į kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimo reikalavimus, taip pat skatinamas invazinių rūšių gausos reguliavimas, saugomų rūšių apsaugos priemonių įgyvendinimas.“

8 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pagal apsaugos pobūdį ekologinės apsaugos zonos yra:

- 1) bendrosios ekologinės apsaugos – miestų ir kurortų, pajūrio ir laukų apsaugos, požeminių vandenų (vandenviečių), paviršinio vandens telkinių, intensyvaus karsto apsaugos zonos;
- 2) buferinės apsaugos – valstybinių rezervatų, valstybinių parkų ir valstybinių draustinių, paveldo objektų buferinės apsaugos zonos;
- 3) fizinės apsaugos – paveldo objektų fizinės apsaugos zonos;
- 4) vizualinės (regimosios) apsaugos – paveldo objektų vizualinės (regimosios) apsaugos zonos; tai plotai, kuriuose aplinkos keitimas gali pakenkti šių objektų aplinkai ar trukdyti juos apžvelgti.“

2. Pripažinti netekusia galios 18 straipsnio 4 dalį.

3. Pakeisti 18 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Ekologinės apsaugos zonos nustatomos atitinkamo lygmens ir rūšies teritorijų planavimo dokumentuose arba kituose dokumentuose šio Įstatymo, Žemės įstatymo, Geriamojo vandens įstatymo, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo, Statybos įstatymo, Pajūrio juostos įstatymo nustatyta tvarka.“

9 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 20 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„20 straipsnis. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrantės apsaugos juostos ir veiklos jose reglamentavimas

1. Kad į vandens telkinius nepatektų pavojingų medžiagų, vandens telkinių krantai būtų apsaugoti nuo erozijos, būtų užtikrintas vandens telkinių pakrančių ekosistemų stabilumas, išsaugota migracinių koridorių funkcija, saugomas vandens telkinių pakrančių gamtinis kraštovaizdis ir jo estetiškos vertybės, sudarytos palankios sąlygos rekreacijai, užtikrinta visuomenės teisė naudotis vandens telkiniais ir praeiti jų pakrantėmis, išskiriamos paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos dalyje prie vandens telkinio nustatoma pakrantės apsaugos juosta. Prie rezervatuose esančių paviršinių vandens telkinių jų apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos nenustatomos.

2. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

3. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose draudžiama:

1) lieti srutas arba skystą mėšlą neįterpiant į gruntą;
2) įrengti sąvartynus, kapines, išskyrus veikiančių kapinių praplėtimą, nemažinant atstumo iki vandens telkinio;

3) statyti pastatus vidutinės ir didesnės už vidutinę potvynių rizikos (1 procento ir didesnės užliejimo tikimybės) teritorijose, kurias nustato Vyriausybės įgaliota institucija, išskyrus jose esančias sodybas;

4) statyti ūkinės veiklos statinius ar įrengti įrenginius, kuriuose vykdoma veikla, nustatyta Vyriausybės patvirtintose Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, gali sukelti vandens telkinio užteršimo grėsmę;

5) statyti pastatus šlaituose, kurių nuolydis didesnis kaip 15 laipsnių, išskyrus atvejus, kai sodybose ar buvusiose sodybose statomi sodybų pastatai ir inžineriniai statiniai, taip pat statomi susisiekimo, energetikos, kitai inžinerinei infrastruktūrai būtini statiniai;

6) statyti pastatus mažesniu atstumu iki pakrantės apsaugos juostos nei nustatyta Vyriausybės patvirtintose Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, išskyrus pastatus miestuose, miesteliuose ir kaimų kompaktiškai užstatytose teritorijose, sodybose, savivaldybių ar jų dalių bendruosiuose planuose numatytoje urbanizuoti teritorijose kaime ir šio straipsnio 6 dalyje nurodytas pirtis. Sodybose, kurių pastatai yra mažesniu nei Vyriausybės nustatytas minimalus atstumas nuo pakrantės apsaugos juostos, draudžiama statant naujus pastatus arba rekonstruojant esamus pastatus mažinti atstumą iki pakrantės apsaugos juostos;

7) statyti ir laikyti kilnojamus vagonėlius, konteinerius, tiesioginei paskirčiai nenaudojamas transporto priemonės ir naudoti juos apgyvendinimui, maitinimui, daiktų saugojimui ar prekybai, išskyrus atvejį, kai sodyboje laikomas ir naudojamas ne daugiau kaip vienas kilnojamasis vagonėlis, taip pat atvejus, kai tokie objektai laikomi ir naudojami kempinguose, prie statomų statinių jų statybos laikotarpiu turint teisės aktų nustatyta tvarka išduotą leidimą statyti naują ar rekonstruoti esamą statinį, mokslo institucijų vykdomiems moksliniams tyrimams atlikti, masiniam renginiui rengti turint savivaldos institucijos išduotą leidimą, kai laikomos ir naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka įregistruotų bitynų kilnojamos bitidės, taip pat kai kilnojamieji objektai naudojami teisės aktų nustatytoje vietoje ir laiku vykdant verslinę žūklę.

8) auginti ir dauginti genetiškai modifikuotus organizmus, augalus ir jų sėklas.

4. Pakrantės apsaugos juostoje draudžiama:

1) dirbti žemę, naudoti trąšas, cheminius augalų apsaugos produktus taip pat kitas chemines medžiagas ir jų mišinius, jeigu jie gali patekti į vandenį, išskyrus atvejus, numatytus Vyriausybės patvirtintose Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose;

2) vykdyti žemės darbus, keisti kranto liniją, reljefą ir žemės paviršių, išskyrus atvejus, kai kranto linija, reljefas ar žemės paviršius keičiamas statant šio straipsnio 5 dalyje numatytus statinius, taikant esamų statinių apsaugos nuo potvynių, erozijos prevencijos ar jos padarinių šalinimo priemones taip pat atliekant paviršinių vandens telkinių tvarkymo darbus pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintus Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimus.

5. Pakrantės apsaugos juostoje leidžiama statyti tik hidrotechnikos statinius, vandens paėmimo ir išleidimo į vandens telkinius įrenginius ir statinius, vandenvietes, informacinius ženklus (įskaitant šio straipsnio 10 dalyje nurodytus informacinius ženklus apie žemės nuosavybės formą), standus, lieptus, pėsčiųjų takus (įrengiant mineralinio grunto dangą), vandens telkinio pakrantės apsaugos juostą kertančius kelius ir inžinerinius tinklus, tiltus, uostuose ir prieplaukose – jų statinius, savivaldybės ar jos dalies bendrajame plane nustatytoje rekreacinėje teritorijoje – elingus, nesudėtingus paplūdimių statinius, kurių sąrašą nustato Vyriausybės įgaliota institucija, ir įrenginius, draustiniuose, valstybiniuose parkuose ir biosferos monitoringo teritorijose – šių saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytus ir kitus su steigimo tikslais susijusius statinius. Pakrantės apsaugos juostoje leidžiama remontuoti ir rekonstruoti čia teisėtai pastatytą pastatą, nedidinant pastato tūrio ir pastatų užstatyto ploto.

6. Sodybose ir kitos paskirties (rekreacinio naudojimo būdo) žemės sklypuose už pakrantės apsaugos juostos ribų paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose gali būti statoma tik po vieną ne didesnio kaip 25 kvadratinį metrų bendrojo ploto ir ne aukštesnę kaip 4,5 metro (aukštis skaičiuojamas nuo statinių užstatomo ploto žemės paviršiaus vidutinės altitudės iki pastato stogo kraigo) asmeninio naudojimo pirtį be rūšio.

7. Draudžiama važiuoti motorinėmis transporto priemonėmis ir jas statyti arčiau kaip 25 metrai nuo vandens telkinio kranto, išskyrus atvejus, kai mažesniu nei nurodyta atstumu šiomis priemonėmis važiuojama ar jos statomos čia esančiuose keliuose, gatvėse, aikštėse, stovėjimo aikštelėse, gyvenamųjų namų kiemuose, taip pat vykdant valstybės sienos apsaugą, aplinkos, miškų, saugomų teritorijų apsaugą ir valstybinę kontrolę, laivybos valstybinę kontrolę, aplinkos monitoringo ir tyrimo darbus, specialiųjų tarnybų užduotis, leistinus žemės ar miškų ūkio, melioracijos, vidaus vandens kelių priežiūros ir statinių statybos darbus, teisės aktuose nustatytose vietose – verslinę žūklę, taip pat atvejus, kai reikia į vandenį nuleisti plaukiojimo priemonės arba užvažiuoti motorinėmis transporto priemonėmis ant vandens telkinių ledo, jeigu teisės aktai vandens telkinyje leidžia tokią veiklą.

8. Vandens telkinių, kuriems pagal Vyriausybės įgalios institucijos patvirtintą Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarką yra nustatytos paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos, pakrantėje 5 metrų atstumu nuo vandens esant vidutiniam vandens lygiui negali būti tveriamos tvoros, kitais statiniais, įrenginiais ar įveisiama želdiniais, medžių ir krūmų liekanomis kliudoma pakrante praeiti asmenims (toliau šiame straipsnyje – užtvėrimai). Jeigu žemė pirmuosius 5 metrus nuo vandens telkinio yra užpelkėjusi arba stačiame šlaite (skardyje), nurodytas užtvėrimų draudimas taikomas didesniu atstumu nuo vandens taip, kad bent 1 metro pločio žemės juosta būtų tinkama praeiti asmenims vandens telkinio pakrante. Nurodytu atstumu pakrantėje gali būti statomos tik tvoros, kurios būtinos aptverti šio straipsnio 5 dalyje nurodytus statinius ar įrenginius dėl jų eksploatavimo saugumo (kai tai numatyta normatyviniuose dokumentuose), paveldo objektus, parkus ir kitus atskiruosius želdynus, botanikos, zoologijos sodus, dendrologines kolekcijas ir rinkinius, visuomenės viešam naudojimui pritaikytas rekreacines teritorijas, gamtotvarkos priemonių įgyvendinimo teritorijas (kai tai numatyta saugomos teritorijos gamtotvarkos plane). Nurodytu atstumu pakrantėje taip pat gali būti įrengiama ganyklos tvora žemės plote, kuris naudojamas gyvuliams ganyti (deklaruotas kaip ganykla pagal teisės aktais nustatytą žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų deklaravimo tvarką), o ganyklos tvoroje pakrantėje privaloma įrengti vartus ar sudaryti kitas technines galimybes asmenims saugiai pereiti per ganyklą.

9. Jeigu dėl įvykusios kranto erozijos (vandens telkinio kranto linijos pasislinkimo) šio straipsnio 8 dalyje nurodyto pločio pakrantės dalyje nebeužtikrinamas reikalavimas dėl užtvėrimų nebuvimo, žemės savininkas ar valdytojas gali imtis priemonių atkurti erozijos pažeistą pakrantę. Jeigu pakrantės atkūrimo priemonės nevykdomos, užtvėrimai iš šio straipsnio 8 dalyje nurodyto pločio pakrantės dalies turi būti pašalinti per vienerius metus nuo kranto erozijos fakto paaiškėjimo.

10. Asmenų teisė naudoti vandens telkinio pakrantės apsaugos juostą apsistojimui yra neatskiriama nuo pareigos užtikrinti, kad apsistojimo vietoje aplinka nebūtų teršiama atliekomis ir kad čia esančios atliekos būtų surinktos ir išgabentos. Apsistojimu pakrantėje laikomas asmenų buvimas vienoje vietoje ilgesnį laiką negu reikia praeiti pakrantės apsaugos juosta ir su tuo susijęs

bet kokių daiktų padėjimas ant žemės, įskaitant maudymąsi vandens telkinyje nuo pakrantės. Jeigu pasirinktoje apsisistoti vandens telkinio pakrantės apsaugos juostos dalyje yra nurodyta informacija (pastatytas Vyriausybės įgaliotos institucijos rekomenduojamos formos informacinis ženklas) apie tai, kad žemės sklypas yra privati nuosavybė ir kad apsistojimą būtina suderinti su žemės savininku, savarankiškai (be žemės savininko dalyvavimo) pakrantėje apsistojantys asmenys savo apsistojimą privalo suderinti su žemės sklypo savininku ar jo nurodytu atstovu, o nesikreipę į žemės savininką ar jo nurodytą atstovą arba negavę sutikimo neturi teisės apsistoti pakrantėje. Žemės savininkas ar jo atstovas turi teisę neleisti apsistoti pakrantėje. Asmenys, užsiimančys mėgėjų žvejyba pagal Mėgėjų žvejybos įstatymo nustatytą tvarką, turi teisę nekliudomi patekti į žuvininkystės vandens telkinių pakrantės apsaugos juostą ir joje būti.

11. Šio straipsnio nuostatos draustiniuose, paveldo objektų teritorijose ir valstybiniuose parkuose taikomos tiek, kiek jos neprieštarauja 9, 11 ir 13 straipsnių nuostatoms.“

10 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Savivaldybių draustinius steigia, jų ribas nustato ir keičia savivaldybių tarybos, tvirtindamos savivaldybių draustinių ribų planus, o savivaldybės saugomais objektais savivaldybių gamtos paveldo objektus savivaldybių tarybos skelbia, tvirtindamos šių objektų schemas. Savivaldybės taryba sprendimą dėl savivaldybės draustinio įsteigimo arba sprendimą dėl gamtos paveldo objekto paskelbimo savivaldybės saugomu gali panaikinti šiais atvejais:

1) jeigu Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos nustato, kad vertybės, dėl kurių įsteigtas draustinis, arba gamtos paveldo objektas sunyko neatstatomai ir dėl to netikslinga taikyti apsaugą teritorijai pagal šį Įstatymą;

2) jeigu parengtu saugomos teritorijos specialiojo teritorijų planavimo dokumentu numatoma savivaldybės draustinui suteikti valstybinio draustinio statusą ar įtraukti jį į kompleksinę saugomą teritoriją, arba gamtos paveldo objektą siūloma paskelbti valstybės saugomu gamtos paveldo objektu.“

11 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 25 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Saugomų teritorijų apsaugai ir racionaliam tvarkymui organizuoti yra tvarkomas Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras (duomenų sistema), kuriame registruojami rezervatai, draustiniai, gamtos paveldo objektai, valstybiniai parkai, biosferos monitoringo (stebėsenos) teritorijos, atkuriamieji ir genetiniai sklypai, valstybinių parkų ir biosferos monitoringo (stebėsenos) teritorijų funkcinio prioriteto zonos, valstybinių rezervatų, valstybinių draustinių, gamtos paveldo objektų, valstybinių parkų, biosferos rezervatų buferinės apsaugos zonos, taip pat „Natura 2000“ tinklo teritorijos. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastre kaupiami ir saugomi, sisteminami, apdorojami duomenys apie nurodytas teritorijas ir jose saugomas gamtos ir nekilnojamasias kultūros vertybes.“

2. Papildyti 25 straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Saugomų teritorijų valstybės kadastro (duomenų sistemos) duomenys yra vieši ir teikiami neatlygintinai. Pagal duomenų teikimo sutartis šie duomenys neatlygintinai perduodami kitiems registrams ir valstybės informacinėms sistemoms. Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenų pagrindu Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas atitinkamo nekilnojamojo daikto Nekilnojamojo turto registro įrašė daro žymas apie šiuos juridinius faktus: žemės sklypo buvimą 1 dalyje nurodytose saugomose teritorijose (įskaitant „Natura 2000“ tinklo teritorijas), žemės sklypui nustatytus saugomos teritorijos specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų reikalavimus.“

3. Buvusią 25 straipsnio 2 dalį laikyti 3 dalimi.

4. Buvusią 25 straipsnio 3 dalį pripažinti netekusia galios.

12 straipsnis. 27 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 27 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„27 straipsnis. Saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimas

1. Valstybės saugomų teritorijų politikos kryptis nustato Seimas, tvirtindamas aplinkos apsaugos strateginio planavimo dokumentus ir nustatydamas valstybės teritorijos erdvinio vystymo kryptis ir teritorijų naudojimo funkcinis prioritetus.

2. Vyriausybė, vadovaudamasi Seimo nustatytais valstybės teritorijos erdvinio vystymo kryptimis ir teritorijų naudojimo funkciniais prioritetais, tvirtina saugomų teritorijų sistemos ar jos dalių schemas, šio Įstatymo 23 straipsnyje nurodytais atvejais steigia saugomas teritorijas, tvirtina jų teritorijų planavimo dokumentus, nustato saugomų teritorijų apsaugos reikalavimus ir suteikia atitinkamus įgaliojimus valstybės institucijoms.

3. Vyriausybės įgalios valstybės institucijos, atlikdamos saugomų teritorijų valstybinio valdymo funkcijas:

1) organizuoja saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo programų rengimą;

2) pagal Vyriausybės suteiktus įgaliojimus steigia saugomas teritorijas, rengia teisės aktų saugomų teritorijų klausimais projektus;

3) organizuoja su saugomomis teritorijomis susijusį tarptautinį bendradarbiavimą;

4) atlieka kitas įstatymais ir Vyriausybės nutarimais numatytas funkcijas.

4. Valstybės įsteigtų saugomų teritorijų, išskyrus kultūrinius rezervatus, kultūrinius draustinius, istorinius nacionalinius parkus bei kultūros paveldo objektus, apsaugą ir tvarkymą organizuoja biudžetinė įstaiga – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos. Ją steigia Aplinkos ministerija.

5. Įgyvendindama saugomų teritorijų politiką Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos pagal kompetenciją atlieka šias funkcijas:

1) organizuoja saugomų teritorijų planavimo dokumentų, reikalingų gamtiniais rezervatams, gamtiniais ir kompleksiniams draustiniams, valstybiniais parkams, biosferos monitoringo (stebėsenos) teritorijoms, atkuriamiesiems ir genetiniams sklypams steigti ir tvarkyti, buferinės apsaugos zonoms, taip pat „Natura 2000“ tinklo teritorijoms nustatyti, gamtos paveldo objektams skelbti, saugoti ir tvarkyti rengimą, saugomų teritorijų planavimo dokumentų ir projektų sprendinių įgyvendinimą, dalyvauja atitinkamo lygmens teritorijų planavimo dokumentų nagrinėjimo bei derinimo procese;

2) dalyvauja nagrinėjant pasiūlymus šios dalies 1 punkte nurodytoms teritorijoms steigti (nustatyti), gamtos paveldo objektams skelbti, jų riboms ir apsaugos režimui nustatyti ar pakeisti;

3) prieš steigiant ar nustatant šios dalies 1 punkte nurodytas teritorijas, nustato gamtos vertybių reikšmingumą, atlieka ekonominę vertinimą, numato reikalingos nutraukti veiklos (jeigu tai būtina) kompensavimo, žemės išpirkimo, pažeistų teritorijų atkūrimo išlaidas bei lėšų, reikalingų nurodytoms teritorijoms nustatyti, joms saugoti ir tvarkyti, finansavimo šaltinius arba atlieka išvardytus darbus, rengiant saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentus;

4) informuoja žemės ir kito nekilnojamojo turto savininkus, valdytojus ir naudotojus apie steigiamas ar nustatomas šios dalies 1 punkte nurodytas teritorijas, skelbiamus gamtos paveldo objektus, apie priimtus sprendimus dėl nurodytų teritorijų įsteigimo ar nustatymo ir dėl gamtos paveldo objektų paskelbimo saugomais;

5) organizuoja šiame Įstatyme numatytą apsaugos sutarčių su žemės savininkais ir valdytojais sudarymą;

6) tvarko ir vykdo teritorijų, nurodytų šios dalies 1 punkte, apskaitą, registruoja jas, vykdo Saugomų teritorijų valstybės kadastro vadovaujančiosios tvarkymo įstaigos ir kadastro tvarkymo įstaigos funkcijas, kaupia ir sistemina kitus duomenis apie saugomas teritorijas;

7) teikia Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui duomenis žemės sklypo kadastro duomenų pakeitimui, įrašant specialiąją žemės ir miško naudojimo sąlygą, atitinkančią teisės aktuose ar teritorijų planavimo dokumentuose nustatytus veiklos apribojimus ar kitus reikalavimus, susijusius su teritorijomis, nurodytomis šios dalies 1 punkte, jeigu specialioji žemės naudojimo sąlyga nebuvo įrašyta atkuriant nuosavybės teises į žemę, suteikiant ją naudoti, perleidžiant ar pardudant, taip pat

teikia pranešimus, kurių pagrindu Nekilnojamojo turto kadastro nuostatų nustatyta tvarka žemės sklypo registro įrašė būtų padaroma žyma apie žemės sklypo buvimą šios dalies 1 punkte nurodytose teritorijose;

8) nagrinėja teritorijų planavimo dokumentus, planų, programų ir ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio šios dalies 1 punkte nurodytoms teritorijoms vertinimo dokumentus;

9) koordinuoja šios dalies 1 punkte nurodytose teritorijose kraštovaizdžio ir gamtos vertybių stebėseną (monitoringą), organizuoja taikomuosius mokslinius tyrimus, būklės vertinimą ir koordinuoja šioje srityje saugomų teritorijų direkcijų veiklą;

10) dalyvauja rengiant su šios dalies 1 punkte nurodytomis teritorijomis susijusias strategijas ir programas, įgyvendina jose numatytas konkrečias apsaugos ir tvarkymo priemones arba organizuoja, koordinuoja jų įgyvendinimą, organizuoja ir koordinuoja veiklą, susijusią su lankytojų centrų, lauko informacinės sistemos ir infrastruktūros lankytojams įrengimu, paveldo objektų tvarkymu ir pritaikymu lankymui;

11) rengia paraiškas paramai iš įvairių fondų gauti, įgyvendina ir administruoja projektus, finansuojamus įvairių fondų paramos lėšomis;

12) organizuodama šios dalies 1 punkte nurodytų teritorijų apsaugą ir tvarkymą, kontroliuoja valstybinių parkų, valstybinių gamtinių ir biosferos rezervatų direkcijų veiklą užtikrinant nustatyto apsaugos ir naudojimo režimo laikymąsi bei apsaugos ir tvarkymo tikslinių programų įgyvendinimą, pagal saugomų teritorijų direkcijų kompetenciją priskiria joms saugoti ir tvarkyti konkrečias saugomas teritorijas, metodiškai vadovauja kitų Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotų institucijų arba savivaldybių tarybų įsteigtoms saugomų teritorijų direkcijoms;

13) koordinuoja saugomų teritorijų direkcijų veiklą, rengiant ir įgyvendinant prevencijos ir kontrolės programas saugomose teritorijose;

14) koordinuoja valstybinių gamtinių rezervatų valstybinių miškų tvarkymą;

15) tvirtina saugomų teritorijų direkcijų teikiamų mokamų paslaugų įkainius;

16) organizuoja jai ir saugomų teritorijų direkcijoms pavestų priemonių įgyvendinimą;

17) dalyvauja nagrinėjant teisės aktų, susijusių su šios dalies 1 punkte nurodytomis teritorijomis, projektus, dalyvauja rengiant įgyvendinamųjų teisės aktų projektus, organizuoja teisės aktų reikalavimų įgyvendinimą;

18) užtikrina informacijos sklaidą, teikia informaciją apie saugomų teritorijų būklę, apsaugą ir tvarkymą;

19) organizuoja įvairių visuomenės grupių švietimą, mokymus bei saugomų teritorijų direkcijų valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymus bei jų kvalifikacijos kėlimą;

20) nagrinėja juridinių ir fizinių asmenų prašymus, pasiūlymus, pareiškimus ir skundus, konsultuoja kitas institucijas saugomų teritorijų planavimo, apsaugos ir tvarkymo klausimais, bendradarbiauja su valstybės ir savivaldos institucijomis bei įstaigomis, bendruomenėmis, nevyriausybėmis organizacijomis;

21) rengia saugomų teritorijų strateginio planavimo dokumentus;

22) atlieka kitas įstatymų, kitų teisės aktų ir savo nuostatuose numatytas funkcijas.

6. Kultūrinių rezervatų ir istorinių nacionalinių parkų, kultūrinių draustinių ir kultūros paveldo objektų apsaugą bei tvarkymą organizuoja Kultūros ministerija per įsteigtas biudžetines įstaigas – valstybinių kultūrinių rezervatų ir istorinių nacionalinių parkų direkcijas. Vykdyti valstybinių kultūrinių rezervatų direkcijų funkcijas gali biudžetinės įstaigos – nacionaliniai muziejai, jeigu jie veikia šių rezervatų teritorijose, ir jų nuostatuose, patvirtintuose Kultūros ministerijos, yra numatytos tokios funkcijos.

7. Regioninių parkų direkcijas taip pat gali steigti savivaldybių tarybos. Apsaugos ir tvarkymo veiklą savivaldybių draustiniuose ir savivaldybių paveldo objektuose organizuoja savivaldybių merai.

8. Apsaugos ir tvarkymo veiklą valstybiniuose rezervatuose, valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose organizuoja valstybinių rezervatų, valstybinių parkų ir biosferos rezervatų direkcijos – biudžetinės įstaigos. Saugomų teritorijų direkcijos pagal kompetenciją atlieka šias funkcijas:

1) vykdo kraštovaizdžio ir gamtos vertybių stebėseną (monitoringą) ir taikomuosius mokslinius tyrimus, susijusius su kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės bei kultūros paveldo objektų išsaugojimu, rekreacine ir kita veikla, kaupia informaciją kraštovaizdžio kompleksų, gamtos ir kultūros paveldo objektų apsaugos, teritorijos rekreacinio naudojimo ir kitose srityse;

2) vykdo kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą ir tvarkymą;

3) skatina pažintinį turizmą, racionalų gamtos išteklių naudojimą, teritorijos ar jos atitinkamų dalių pritaikymą lankymui, rekreacinį naudojimą, tvarkymą ir nuolatinę priežiūrą, organizuoja saugomos teritorijos lankytojų aptarnavimą;

4) įgyvendina tvarkymo planų sprendinius;

5) organizuoja ir/ar vykdo saugomų buveinių ir rūšių apsaugos priemones, įgyvendina specialias apsaugos ir tvarkymo priemones direkcijai priskirtuose valstybiniuose draustiniuose ir paveldo objektuose, biosferos poligonuose, atkuriamuosiuose ir genetiniuose sklypuose, taip pat „Natura 2000“ tinklo teritorijose, teikia duomenis Saugomų rūšių informacinei sistemai apie saugomas rūšis, jų augavietes ir radavietes;

6) vykdo prevencinę veiklą saugomos teritorijos apsaugos ir naudojimo tvarkos pažeidimams išvengti, kontrolę taip, kad fizinių ir juridinių asmenų veikla teritorijoje atitiktų nustatytą saugomos teritorijos apsaugos ir naudojimo tvarką;

7) rengia, įgyvendina, administruoja, dalyvauja įgyvendinant ir administruojant projektus, finansuojamus įvairių fondų lėšomis;

8) dalyvauja teritorijų planavimo dokumentų ir statinių projektų rengimo bei derinimo procese ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio saugomoms teritorijoms ir „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatyme;

9) informuoja visuomenę apie saugomos teritorijos kraštovaizdžio būklę, rengiamas programas bei taikomas apsaugos ir tvarkymo priemones, numatomus apsaugos ir naudojimo režimo pakeitimus;

10) organizuoja paslaugų, susijusių su direkcijos veiklos tikslų ir funkcijų įgyvendinimu, teikimą;

11) rengia saugomos teritorijos strateginio planavimo dokumentus;

12) vykdo statytojo funkcijas, kai direkcija inicijuoja statybos projektų parengimą;

13) rengia ir teikia direkcijos steigėjui metinės veiklos planus ir ataskaitas, pasiūlymus direkcijos finansiniams ištekliams formuoti;

14) rengia pasiūlymus direkcijos steigėjui dėl teisės aktų pakeitimų, reikalingų direkcijos tikslams pasiekti;

15) teikia informaciją ir konsultuoja savo kompetencijos klausimais saugomos teritorijos žemės valdytojus, naudotojus, kitus fizinius ir juridinius asmenis;

16) organizuoja švietėjiškus, kultūrinius renginius, propaguoja ir remia krašto materialios ir dvasinės kultūros paveldą, jo apsaugą;

17) kartu su švietimo įstaigomis rengia ir vykdo jaunimo ir suaugusiųjų švietimo programas aplinkos ir paveldo apsaugos, kultūros srityse;

18) bendradarbiauja su valstybės ir savivaldos institucijomis, taip pat vietos bendruomenėmis, visuomeninėmis organizacijomis;

19) pagal kompetenciją palaiko ryšius su atitinkamomis užsienio valstybių institucijomis bei tarptautinėmis organizacijomis;

20) vykdo kitas įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas funkcijas.

9. Apsaugos ir tvarkymo veiklai valstybiniame parke ar biosferos rezervate koordinuoti sudaroma jungtinė taryba iš saugomos teritorijos direkcijos, atitinkamų savivaldybių administracijų, regionuose veikiančių aplinkos apsaugos, kultūros paveldo institucijų teritorinių padalinių, miškų urėdijų, valstybiniame parke ar biosferos rezervate veikiančių vietos bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų atstovų. Jungtinėje taryboje gali būti kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų atstovai. Jungtinės tarybos sudarymo tvarką ir veiklos aprašą nustato Vyriausybės įgaliotos institucijos. Valstybinio parko ar biosferos rezervato jungtinė taryba svarsto ir teikia pasiūlymus svarbiausiais valstybinio parko apsaugos ir tvarkymo organizavimo klausimais.

10. Valstybinių rezervatų, valstybinių parkų ir biosferos rezervatų moksliniams tyrimams, stebėjimams, svarbiausių teritorijų planiniams ir (ar) architektūriniais sprendiniais nagrinėti ir muziejiniam darbui koordinuoti gali būti sudaromos mokslinės ar kitos patariamiosios konsultacinės tarybos, pagal kompetenciją atstovaujamos kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir kultūros paveldo apsaugos, architektūros, rekreacijos organizavimo bei socialinės ir ekonominės srities specialistų.

11. Pagal kompetenciją specialias apsaugos ir tvarkymo priemones „Natura 2000“ tinklo teritorijose įgyvendina miškų urėdijos, savivaldybių ir kitos institucijos.

12. Ekologinės apsaugos zonų priežiūrą vykdo institucijos, atsakingos už šių zonų nustatymą.“

13 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Valstybinių parkų ir kitų saugomų teritorijų lankymas gali būti apmokestinamas platinant lankytojo bilietus. Saugomas teritorijas ar jų dalis, kurių lankymas apmokestinamas platinant lankytojo bilietus, ir lankytojų bilietų platinimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliotos institucijos. Už valstybinių parkų ir kitų saugomų teritorijų lankymą surinktos lėšos kaupiamos Aplinkos apsaugos rėmimo programoje ir naudojamos šioms teritorijoms saugoti, tvarkyti, infrastruktūrai lankytojams įrengti, prižiūrėti ir atnaujinti.“

14 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 30 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Žemės naudojimo ir žemės savininkų, valdytojų bei naudotojų, gamtos išteklių naudotojų ir lankytojų veiklos, reglamentuojamos pagal šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodytus dokumentus, kontrolę saugomose teritorijose pagal kompetenciją vykdo valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai, valstybiniai miškų pareigūnai, valstybiniai žemės tarnybų pareigūnai, teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros pareigūnai ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos pareigūnai.“

2. Pakeisti 30 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) įstatymų nustatyta tvarka surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus, aktus ir kitokius nustatytos formos dokumentus, įstatymų nustatyta tvarka nagrinėti administracinių teisės pažeidimų bylas ir skirti administracines nuobaudas už šio Įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimų pažeidimus, numatytus Administracinių teisės pažeidimų kodekse, apskaičiuoti aplinkai padarytą žalą pagal teisės aktais nustatytas metodikas ir siūlyti pažeidėjui ją atlyginti gera valia, o per įstatymo nustatytą terminą jam neatlyginus žalos pareikšti ieškinį teisme dėl padarytos aplinkai žalos atlyginimo;“

3. Pakeisti 30 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Saugomose teritorijose Vyriausybės įgaliota institucija gali drausti arba riboti motorinių transporto priemonių ir plaukiojimo priemonių naudojimą ir judėjimą, nustatyti leidimų įvažiuoti į saugomas teritorijas motorinėmis transporto priemonėmis arba plaukimo plaukiojimo priemonėmis, įskaitant už mokestį, išdavimo tvarką, medžioklę, žvejybą, grybų ir augalų, taip pat jų dalių rinkimą, saugomų objektų naudojimą ir lankymą.“

15 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 31 straipsnio 8 dalį 5 punktu:

„5) padalijant miškų ūkio paskirties žemės sklypą atskiriama jo dalis, kurioje yra žemės ūkio naudmenos ir kurioje saugomos teritorijos specialiojo teritorijų planavimo dokumento sprendiniai numato naują statybą.“

2. Papildyti 31 straipsnio 9 dalį 4 punktu:

„4) padalijant žemės sklypą atskiriama jo dalis, kurioje draustinio tvarkymo plano sprendiniai numato naują statybą;“

3. Papildyti 31 straipsnio 9 dalį 5 punktu:

„5) padalijant žemės sklypą atskiriama jo dalis, reikalinga buvusiai sodybai atstatyti.“

4. Pakeisti 31 straipsnio 10 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) žemės sklypas yra skirtingo funkcinio prioriteto arba kraštovaizdžio tvarkymo zonose ir vienoje iš jų valstybinio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo plane) numatyta statybų galimybė;“

5. Papildyti 31 straipsnio 10 dalį 6 punktu:

„6) padalijant žemės sklypą atskiriama jo dalis, reikalinga buvusiai sodybai atstatyti.“

16 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 32 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Žemės savininkai, valdytojai ir naudotojai, kurių žemės valdose numatoma steigti saugomą teritoriją, keisti esamų saugomų teritorijų statusą ar jų ribas, nustatyti apribojimus arba pakeisti esamus, apie tai informuojami raštu jų deklaruotos gyvenamosios vietos ar buveinės adresu, nurodant galimybes susipažinti su rengiamais dokumentais. Jeigu tokie asmenys nėra deklaruavę gyvenamosios vietos Lietuvos Respublikoje, jie informuojami per savivaldybės interneto tinklalapį. Informacija žemės savininkams, valdytojams ir naudotojams pateikiama Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka rengiant saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentus.“

2. Pakeisti 32 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Žemės ir kito nekilnojamojo turto savininkai ir valdytojai turi teisę pasiūlymus dėl rengiamų teritorijų planavimo dokumentų, kuriais numatoma steigti saugomas teritorijas, keisti esamų saugomų teritorijų statusą, nustatyti ar keisti veiklos apribojimus, Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka pateikti planavimo organizatoriui.“

3. 32 straipsnio 4 dalį pripažinti netekusia galios.

4. 32 straipsnio 14 dalį pripažinti netekusia galios.

17 straipsnis. Įstatymo papildymas 32¹ straipsniu

Papildyti įstatymą 32¹ straipsniu:

„32¹ straipsnis. Kompensacijos už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus

1. Už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus išmokamos vienkartinės arba kasmetinės kompensacijos.

2. Vienkartinės kompensacijos išmokamos:

1) privataus miško savininkams, kurių miško valdose po nuosavybės teisių įgijimo įsteigiama nauja saugoma teritorija arba nustatomi nauji veiklos apribojimai, dėl kurių uždraudžiamas brandžių medynų kirtimas arba reikalaujama dalį kirstinų medžių palikti neiškirstus, kompensuojamos pajamos, kurios galėjo būti gautos pardavus medieną rinkoje. Jeigu nuosavybės teisės į miško žemę buvo įgytos vėliau nei saugoma teritorija buvo įsteigta ar veiklos apribojimai buvo nustatyti, tokiu atveju kompensacija išmokama tik tuo atveju, jeigu privataus miško savininkui miško plotas pagal Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą buvo grąžintas natūra;

2) privačios žemės savininkams ir valstybinės žemės nuomininkams, kurie iki saugomos teritorijos įsteigimo ar veiklos esamoje saugomoje teritorijoje reglamentavimo pakeitimo buvo pradėję rengti ar turėjo parengę teritorijų planavimo dokumentus ar ūkinės veiklos projektus, kurie nebegalės būti patvirtinti, arba anksčiau patvirtinti dokumentai negalės būti toliau įgyvendinami, arba turės būti keičiami dėl nustatytų naujų veiklos saugomoje teritorijoje apribojimų. Šiuo atveju kompensuojamos teritorijų planavimo dokumentų rengimo, jų keitimo išlaidos, taip pat tiesioginės išlaidos, patirtos pradėjus įgyvendinti patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus arba ūkinės veiklos projektus.

3. Kasmetinės kompensacijos išmokamos:

1) privataus miško savininkams, kurių miško valdose po nuosavybės teisių įgijimo įsteigiama nauja saugoma teritorija, nustatant naujus veiklos apribojimus, dėl kurių atidedamas vėlesniam laikui brandžių medynų kirtimas arba reikalaujama dalį kirstinų medžių palikti neiškirstus kirtimų atidėjimo laikotarpiui, kompensuojami pajamų netekimo nuostoliai, kurie apskaičiuojami kaip vidutinės metinės palūkanos, mokamos einamaisiais metais Lietuvos

komerciniuose bankuose už ilgalaikius terminuotus indėlius. Jeigu nuosavybės teisės į miško žemę buvo įgytos vėliau nei saugoma teritorija buvo įsteigta ar veiklos apribojimai buvo nustatyti, tokiu atveju kasmetinės kompensacijos išmokamos tik tuo atveju, jeigu privataus miško savininkui miško plotas pagal Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą buvo grąžintas natūra;

2) žemės ūkio veiklos subjektams, ūkininkaujantiems saugomose teritorijose, kuriose yra nustatytų žemės ūkio veiklos apribojimų ir dėl to jie iš sklypų, patenkančių į tokias saugomas teritorijas, gauna mažesnes pajamas. Šiuo atveju kompensuojama kasmet prarandamų pajamų dalis.

4. Kompensacijos nemokamos:

1) miško įsigijimo saugomoje teritorijoje po jos įsteigimo atveju ar nuosavybės teisių į kitoje vietovėje turtą nekilnojamąjį turtą atkūrimo ir perdavimo neatlygintinai nuosavybėn lygiavėčio turėtajam žemės sklypo saugomoje teritorijoje atveju, išskyrus kompensacijas už tuos naujus apribojimus, kurie buvo nustatyti po miško įsigijimo arba nuosavybės teisių atkūrimo;

2) už veiklos apribojimus, nustatytus bendrosios ekologinės apsaugos zonose, išskyrus atvejus, kai įsteigus konservacinės apsaugos prioriteto, atkuriamosios apsaugos prioriteto arba kompleksinę saugomą teritoriją, žemės sklypuose, patenkančiuose į bendrosios ekologinės apsaugos zoną, nustatomi papildomi veiklos apribojimai (viršijantys reikalavimus, keliamus tokiomis pačiomis sąlygomis kitose vietovėse), kasmetinė kompensacija mokama už šiuos papildomus veiklos apribojimus.

5. Kompensacijų lėšų šaltiniai:

1) kompensacija mokama iš valstybės biudžeto lėšų, kai saugomą teritoriją įsteigė, esamos saugomos teritorijos statusą pakeitė, veiklos apribojimus nustatė arba pakeitė valstybės institucija;

2) kompensacija mokama iš savivaldybės biudžeto, kai saugomą teritoriją steigia, esamos saugomos teritorijos statusą keičia, veiklos apribojimus nustato arba keičia savivaldybės taryba;

3) kompensacijos teisės aktų nustatyta tvarka gali būti mokamos iš Europos Sąjungos fondų arba kitų šaltinių, kai kompensuojama už „Natura 2000“ tinklo teritorijose nustatytus veiklos apribojimus.

6. Kompensacijų už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. Nustatant šią tvarką numatoma, kad kompensacijos gali būti išmokamos iš skirtingų lėšų šaltinių, tačiau už tuos pačius veiklos apribojimus ir jų sukeltus praradimus, kompensacija gali būti paskirta tik vieną kartą.

7. Šiame straipsnyje nustatytas reglamentavimas taip pat taikomas kompensuojant už apribojimus, kurie šio Įstatymo nustatytais atvejais nustatomi su žemės savininku ar valdytoju sudarant apsaugos sutartis dėl veiklos apribojimų, konkrečių žemės, miško bei vandens telkinio naudojimo sąlygų.

8. Kai naujos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, numatančios veiklos apribojimus, nustatomos žemės sklypuose dėl to, kad nustatomos naujos ekologinės apsaugos zonos prie infrastruktūros ar kitų ūkinės veiklos objektų, su tuo susijusių nuostolių dydis ir jų atlyginimo tvarka nustatomi šių objektų valdytojų ir žemės savininkų ar valstybinės žemės, išsinuomos pagal valstybinės žemės nuomos sutartį, nuomininkų susitarimu. Nuostoliai atlyginami iš minėtų objektų valdytojų lėšų.“

18 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

1. Pakeisti Įstatymo priedo 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1. 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (kodifikuota redakcija) (OL 2010 L 20, p. 7) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/17/ES (OL 2013 L, p. 193).“

2. Papildyti Įstatymo priedą 3 punktu:

„3. 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 8 tomas, p. 357) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB (OL 2009 L 140, p. 114).“

19 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis Įstatymas, išskyrus 2 straipsnio 1 dalį ir 18 straipsnį, įsigalioja 2015 m. lapkričio 1 d.
2. Šio Įstatymo 2 straipsnio 1 dalis ir 18 straipsnis įsigalioja 2015 m. kovo 1 d.
3. Saugomų teritorijų individualūs apsaugos reglamentai, patvirtinti Vyriausybės įgaliotų institucijų iki šio Įstatymo įsigaliojimo, galioja tol, kol jie pripažįstami netekusiais galios juos patvirtinusios institucijos sprendimu. Šiuos reglamentus patvirtinusi institucija pripažįsta juos netekusiais galios, kai etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo sprendiniai nustatomi valstybinių parkų planavimo schemose.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Apieškos vyriausybės
Lietuvos Respublikos

2014 12 05

vyriausybės vadovas
2014-12-09